

Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Oslo, 19. desember 2008

Fagskoleutdanning – samfunnsnyttig kompetanseheving i nedgangstider

Vi viser Abelia sitt notat – Kunnskapspakke er svar på krisen – som ble oversendt til departementet 15. desember. Der blir det presisert at vi må bruke krisen som en anledning til å øke kompetansen hos enkeltindivider, slik at flere kan bidra i de bedriftene og det kunnskapsbaserte arbeidslivet som kommer ut av krisen. Det viktig å satse både på spisskompetanse på et høyt internasjonalt nivå og samtidig på en bred og generell kompetanseheving i arbeidslivet. Dette er en utmerket anledning til å gi flere anledning til å ta doktorgrader. Samtidig er det en god anledning til å få brede grupper motivert til å ta etter- og videreutdanning tilpasset vårt fremtidige kompetansebehov. Norge kommer til å ha knapphet på kloke hoder i årene som kommer. En krise er et bra tidspunkt å skaffe flere.

Fagskoleutdanning er praktisk og yrkesrettet utdanning som utviklet i nært samarbeid med næringslivet. Tilbudene ivaretar aktuelle kompetansebehov innenfor et vidt spekter av fagområder – både innen etablerte bransjer som for eksempel helse, bygg og anlegg, offshore og elektro – og nye bransjer som IKT, 3D og multimediedesign. De nye utdanningene retter seg mot den kreative industrien og bidrar til småetableringer og arbeidsplasser rundt om i hele landet. I tillegg kommer en rekke fagskoletilbud innen administrasjon, regnskap, logistikk, reiseliv, design, media, kommunikasjon og markedsføring.

Tilbudet benyttes av både ungdom som kommer rett i fra videregående skole, og av godt voksne som ønsker å bygge videre på eksisterende utdanning eller omskolere seg til et nytt yrke. Vi ser også en tendens til at stadig flere velger å ta en yrkesrettet spesialisering direkte etter høyskolestudier. I et trangt arbeidsmarked kan dette være et alternativ for nyutdannede akademikere som ikke får jobb.

Fagskoleutdanningen er derfor meget godt egnet som et virkemiddel til å omskolere arbeidsstyrken i nedgangstider. Da vil næringslivet få tilgang til den kompetansen kreves for å være konkurranse-dyktig, møte nye utfordringer og øke verdiskapingen i bedriftene.

I fra høsten 2009 – når helse og sosialfag blir finansiert – så vil fortsatt kun en fjerdedel av fagskoleutdanningen være finansiert. Dette gjør fagskoleutdanningen uttilgjengelig for de fleste, og det svake studentgrunnet svekker også fagskolenes evne til å videreutvikle eksisterende tilbud og utvikle nye. En investering i fagskoleutdanningen vil derfor også være en effektiv investering i å få omskolert arbeidstakerne til næringslivets framtidige behov. Abelia og Forum for fagskoler foreslår derfor to alternative eller komplementære løsninger:

Opptappingsplan for finansiering av fagskoleutdanning

En mulighet er å starte en opptappingsplan for å finansiere all fagskoleutdanning. Vi viser da til vedlagt forslag til finansieringsmodell som ble oversendt Kunnskapsdepartementet i juni. Forslaget bestod av:

- **En basisdel** som skal bidra til å gi fagskolene stabile rammevilkår som gir dem trygghet for å utvikle nye tilbud i tråd med behovene i fra arbeids- og næringslivet.
- **En resultatdel** på basis av andelen av studenter som fullfører.
- **Utvikling og samarbeid med arbeidsliv og næringsliv**
- **Egenandel – studieavgift**

Tekniske fagskoler finansieres i dag med rundt 100.000 per studieplass. Forum for fagskoler sine medlemsskoler representerer broparten av de ikke-finansierte fagskolene med sine 5000 studenter. En basisfinansiering på eksempelvis 50.000 per studieplass ville da koste 125 mill. på halvårsbasis dersom man startet opp høsten 2009.

Stipendandel på skolepenger

Et alternativ eller supplerende tiltak vil være å stimulere studentene gjennom å innføre en stipendandel av lånet studentene mottar til skolepenger av Lånekassen. Stipendandelen vil da være betinget av at studentene fullfører og består studiet. Styrken med dette alternativet er at støtten går direkte til studentene som fullfører og dermed sikrer 100% utbytte av midlene.

I inneværende skoleår kan man søke om inntil 52 160 i skolepenger. Ved en 70% stipendandel, tilsvarende det utenlandsstudentene har, vil dette innebære 163,4 mill. på årsbasis for 5000 studenter. Forutsetningen er at 90% av studentene fullfører. Gitt at fagskoleutdanning har en varighet på mellom et halvt og 2 år, så vil dette i praksis ikke få budsjettmessige konsekvenser før delvis i 2010 og øke ytterligere i 2011. Tiltaket vil gi en umiddelbar stimulerende effekt, mens den økonomiske belastningen vil fases gradvis inn over flere år.

Fleksibilitet og endringsvilje

Fagskolene har erfaring med å raskt utvikle nye tilbud i samarbeid med næringslivet. Skolene er også meget fleksible og kan fort snu seg rundt for å sette opp nye tilbud på kort varsel. Gjennomføringen kan tilpasses studentenes behov, og kan tas på heltid, deltid og nettbasert. Erfaringsvis så er også fagskolestudenter målrettede og har en vesentlig høyere gjennomføringsprosent enn studenter ved høyere utdanning. Dette vil bidra til en høyere effekt av eventuelle tiltak.

Til slutt vil vi minne om en sak som indirekte berører Kunnskapsdepartementet. Det gjelder taket på utdanningsstøtte på 50.000 til yrkeshemmede som ble innført av AID for snart 6 år siden. Taket var allerede da alt for lavt til å dekke reelle kostnader, og er i dag helt utilstrekkelig for å dekke en fagskoleutdanning. I dagens situasjon blir det meningsløst å ha et tak som ikke står i forhold til de reelle kostnadene som i både privat og offentlig utdanning ligger på rundt 100.000 per studieplass.

Abelia og Forum for fagskoler stiller seg til disposisjon for en konstruktiv dialog med departementet, og er åpen for å drøfte både disse og andre kompetansefremmende tiltak.

Vennlig hilsen,

Paul Chaffey

Sign.

Adm. dir. Abelia

Knut Erik Beyer-Arnesen

Sign.

Styreleder – Forum for fagskoler